

UKRAYNA ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	5
3. DIŞ TİCARET	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	12
5. TÜRKİYE ile TİCARET	13
EKLER:	15

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Ukrayna
Nüfus	33,19 milyon
Dil	Ukraynaca
Yüzölçümü	603.550 km ²
Başkent	Kiev
Başlıca Şehirler	Kharkiv, Dnipropetrovsk, Odessa, Donetsk
Yönetim Şekli	Yarı Başkanlık tipi Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Volodimir Zelensky
Para Birimi	Ukrayna Grivnası (UAH)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

Birleşmiş Milletler, Bağımsız Devletler Topluluğu, Uluslararası Para Fonu (IMF), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Avrupa Konseyi, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü, Avrasya Ekonomik Topluluğu (gözlemci statüsünde), Dünya Ticaret Örgütü, EBRD (Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası), IFC (Uluslararası Finans Kuruluşu), CCC (Gümrükler İşbirliği Konseyi), ECE (Avrupa Ekonomik Komisyonu), ISO (Uluslararası Standardizasyon Örgütü).

Coğrafi Konum

Ukrayna eski Sovyetler Birliği'ni oluşturan 15 cumhuriyet içinde Rusya Federasyonu ve Kazakistan'ın ardından yüzölçümü en büyük üçüncü ülkedir.

Kuzeyde Beyaz Rusya, doğu ve kuzeydoğuda Rusya Federasyonu, kuzeybatıda Polonya, batıda Slovak Cumhuriyeti ve güneybatıda Macaristan, Romanya ve Moldova ile sınır komşusudur. Güneyinde Karadeniz ve Azak Denizi bulunmaktadır.

Ukrayna'nın %70'i alçak, %25'i yüksek ve %5'i dağlık arazidir. Ukrayna topraklarının %55'i ekilebilir arazidir.

Ukrayna'da Ocak ayındaki ortalama hava sıcaklığı; kuzey doğuda -8 °C, güney batıda -2 °C; Kırımın güney kıyılarında +4 °C'dir. Temmuz ayındaki ortalama hava sıcaklığı ise; kuzey batıda +18 °C, Kırımın güney kıyılarında +24 °C'dir. Yıllar itibariyle en yüksek hava sıcaklığı 36 °C ila 42 °C arasında, en düşük hava sıcaklığı ise -30 °C ila -40 °C arasında değişmektedir. Don olmayan günlerin sayısı kuzeyde 160, güneyde ise 250 gün kadardır.

Ülkede uzunluğu 100 km.den fazla 100 den fazla akarsu vardır. Bunların en büyükleri, Dinyeper, Dinyester, Güney Bug, Siverski Donetsk ve Tisa'dır. Bu nehirlerin hemen hepsi Karadeniz ve Azak Denizi'ne dökülür. Dinyeper gibi gemilerin yüzebileceği büyük nehirler ulaşım açısından çok önemlidir. Dinyeper nehrinin uzunluğu, 981 km'si Ukrayna içinde olmak üzere toplam 2.300 km'dir.

Ukrayna'da irili ufaklı 3.000 den fazla tabii göl mevcuttur. Bunlar genellikle Polissia, Kırım ve Karadeniz kıyılarına yakın bölgelerde bulunmaktadır. Ayrıca 22.000 civarında da suni gölet bulunmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

Ukrayna'nın tarihi, Kiev Rusların 9. yüzyılda kurdukları kent devletine kadar uzanmaktadır. Bu devlet 13. yüzyılda Tatarlar, daha sonra da Polonya ve Litvanya tarafından işgal edilmiş, 1654 yılında Polonya'dan kaynaklanan tehdit yüzünden Ruslarla bir Anlaşma yapılmış, ancak bu Anlaşma, ülkenin tamamen Rus İmparatorluğu'nun kontrolüne geçmesine neden olmuştur.

Modern Ukrayna'daki ilk bağımsızlık hareketleri, 1917-1921 yıllarında Rus İmparatorluğu'nun çökmesi ile ortaya çıkmış, çok kısa bir süre bağımsız kalan ülke, Bolşevik İhtilali'ne karşı koyamamış ve 1922 yılında SSCB'ne dahil olmuştur. Ancak, ülkenin batısı 1939 yılına kadar Polonya'nın idaresinde kalmıştır.

Stalin'in devlet başkanlığı döneminde hızla sanayileşen ülke, büyük kömür ve demir rezervleri sayesinde 1930'lu yıllarda Sovyet sanayileşmesinde merkezi bir duruma gelmiştir. Büyük oranda köylü nüfusa sahip Ukrayna'da, Stalin'in 1932-1933 yıllarındaki uygulamaları sonucunda ortaya çıkan açlık felaketi nedeniyle milyonlarca kişi ölmüştür. II. Dünya Savaşı sırasında, milliyetçi akımlar önem kazanmıştır. Sovyet döneminde milliyetçilik akımının güçlü olduğu Ukrayna, 1980'li yılların sonuna kadar Komünist Parti tarafından sıkı bir kontrol altında tutulmuştur.

24 Ağustos 1991 tarihinde bağımsızlığını kazanan ve 24 bölgeden oluşan Ukrayna'nın Başkenti Kiev'dir. Ukrayna'nın özerk bölgesi olan Kırım 18 Mart 2014 tarihinde Rusya Federasyonu tarafından ilhak edilmiştir. Ayrıca, Ukrayna sanayisinin %15'ni, ihracatının %25'ni gerçekleştirdiği, kömür ve demir rezervlerine sahip Donbas bölgesinin büyük bölümünün kontrolü Rus ayrılıkçıların idaresine geçmiştir.

Devlet Başkanlığı, Bakanlar Kurulu ve Parlamento, ülke yönetiminde söz sahibi olan üç temel organdır. Bağımsızlığını 1991 yılında ilan eden Ukrayna'nın Anayasası 28 Haziran 1996 tarihinde kabul edilmiştir.

Adli yargı sistemi üç mahkemeden oluşmaktadır. Yerel mahkemeler (genel, iş, idare), Temyiz mahkemeleri (genel istinaf, ticaret, idare) ve Yargıtay'dır. En üst mahkeme ise Anayasa Mahkemesi'dir. (<https://court.gov.ua/>)

Yasama görevi, Parlamento (Verkhovna Rada) tarafından yerine getirilmekte olup, 450 milletvekilinden oluşmaktadır. Görev süresi azami 5 yıldır. En son milletvekili seçimleri 2019 yılı Temmuz ayında yapılmıştır. (<https://portal.rada.gov.ua/en>)

Yürütmenin başı Cumhurbaşkanı'dır. Doğrudan halk tarafından iki turlu sistem kapsamında 5 yıl süre için seçilmektedir. En son cumhurbaşkanlığı seçimi 2019 yılı Nisan ayında yapılmıştır. (<https://www.president.gov.ua/en>)

Nüfus ve İstihdam

2020 yılında 41,42 milyon olan Ukrayna nüfusu, IMF tahminlerine göre 2021'de 41,0 milyona, 2022 yılında 34,84 milyona düşmüştür. IMF'nin 2023 yılı nüfus tahmini ise 33,19 milyondur. Nüfusu ve aktif işgücü sayısı son on yıldır azalmaktadır. Nüfus yaşlanmaktadır. Doğum oranı da düşüş eğiliminde olup, ortalama yaşam süresi de uzamaktadır.

Nüfusun %78'i Ukraynalı, %17'si Rus, %5'i ise Beyaz Rus, Rumen, Bulgar, Kırım Tatarları ve diğerleridir. Halkın yaklaşık tamamı Hristiyan'dır. %1'lik kısmını ise Müslüman ve Yahudi nüfus oluşturmaktadır.

Ukrayna'da okuryazarlık oranı %99,7'dir.

Doğal Kaynaklar

Ukrayna, güçlü bir sanayi ülkesi, ağır sanayi ve metalürji kuruluşlarının yanı sıra kimya ve petrokimya endüstrisine de sahiptir. Ukrayna, ileri teknoloji (hi-tech) gerektiren uçak, helikopter, gemi, tank yapan hatta uzay çalışmalarına katkıda bulunan, uzay teknolojisine sahip dünyadaki 5 ülkeden biridir.

Ukrayna, özellikle maden yatakları ve doğal kaynaklar açısından oldukça zengindir. Ülkede petrol ve doğal gaz rezervleri büyük ölçüde azalmış olmasına rağmen 56 bin varil/gün'lük ham petrol üretimi ve 39 trilyon feet³ kanıtlanmış doğalgaz rezervine sahip olan Ukrayna, demir cevheri, titanyum, nikel, manganez, madensel tuzlar kömür, hidroelektrik ve nükleer yakıt hammaddesi olarak diğer önemli enerji kaynaklarına da sahiptir.

Ukrayna hem rezervlerinin büyüklüğü bakımından hem de aralığı bakımından dünyanın en önemli maden üreten ülkelerinden biridir. Ukrayna'nın 47,1 milyar tonluk kömür rezervi, 28 milyon ton demir cevheri, 3 milyon ton manganez cevheri, 1,5 milyar ton tebeşir ve kireçtaşı rezervi olduğu tahmin edilmektedir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	199,84	160,5	173,41	186,26	196,05	206,63	214,75	223,51
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	3,4	-29,1	2,0	3,2	6,5	5,0	4,0	4,0
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	4 874	4 607	5 225	5 531	5 652	5 901	5 988	6 198
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	9,4	20,2	17,7	13,0	8,6	6,7	5,5	5,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-1,6	5,0	-5,7	-7,2	-7,1	-6,1	-3,4	-3,8
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	9,8	24,5	19,4	10,6	9,2	8,7	8,4	8,5
Nüfus (milyon)	41,0	34,84	33,19	33,68	34,69	35,02	35,86	36,06
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	48,9	78,5	88,2	98,6	100,7	99,5	98,4	94,6

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: IMF

Ukrayna geliştirmekte olan bir serbest piyasa ekonomisi olarak tanımlanmaktadır. Ukrayna diğer BDT ülkelerinde olduğu gibi ağır sanayiye dayalı bir ekonomi miras devralmıştır. Ülke ekonomisinin yeniden yapılandırılmasında ve reformlarda gecikmeler olmuş, özelleştirme ve yabancı sermaye girişi diğer BDT ülkelerine göre yavaş gelişmiştir.

Çelik gibi emtia fiyatlarına ve dış finansmana bağımlı bir ekonomik yapıya sahip olan Ukrayna, küresel ekonomik ve mali krizden en fazla etkilenen ülkelerden biri olmuştur.

2013-2014 döneminde Rusya ile yaşanan ikili siyasi sorunlar ve diğer iç siyasi sorunlardan olumsuz etkilenen ekonomi, 2014 yılında %6,5 ve 2015 yılında %9,7 küçülmüştür. Sonraki yıllarda küçük çaplı büyüme rakamları ortaya koyan Ukrayna ekonomisi, 2020 yılında dünya genelinde yaşanan COVID-19 pandemisine de bağlı olarak %3,8 oranında daralma yaşamıştır. Ukrayna ekonomisi 2021 yılında %3,4 oranında büyümüşse de, Rusya'yla yaşanan savaşın etkisiyle ekonomi 2022 yılında %29,1 oranında daralmıştır. IMF tahminlerine göre Ukrayna'nın GSYİH'si 2023 yılında bir önceki yıla göre %2,0 oranında büyüyecektir.

Ülkenin doğusundaki Luhansk ve Donetsk bölgelerindeki çatışmalar birer sanayi bölgesi olan Ukrayna'nın doğusundaki kesimlerde ciddi ekonomik sorunlar ortaya çıkarmıştır. Ayrıca, ekonomisinin %3'lük bölümünü oluşturan Kırım'ın Rusya'ya katılması sonrasında AB'nin bu dönemde Rusya'ya uygulamaya başladığı yaptırımlar da Ukrayna'nın dış talebinde önemli sorunlar yaratmış, Rusya ile yaşanan çatışmalar ülkenin en önemli ticari partneriyle ilişkilerini çok düşük seviyelere indirmiştir. Ukrayna'yla Rusya arasında 2022 yılının Şubat ayında başlayan sıcak çatışma/savaş, hem Ukrayna'nın hem batılı ülkelerin Rusya'yla ticari ilişkilerini kopma noktasına getirmiş, başta bölge ülkeleri olmak üzere, tüm dünyada ciddi ekonomik sıkıntılara yol açmıştır.

Ülkenin IMF ile ilişkileri ise olumlu seyretmektedir. 2019 yılında da üç yıllık bir dönem için 5,5 milyar dolar tutarında yeni bir stand-by anlaşması imzalanmıştır.

Ukrayna ekonomisinde verimliliğin artırılması, haksız rekabetin önlenmesinin geliştirilmesi, kamusal faaliyetlerde şeffaflık ve özelleştirme iş/finans dünyasının başlıca beklentileri arasındadır.

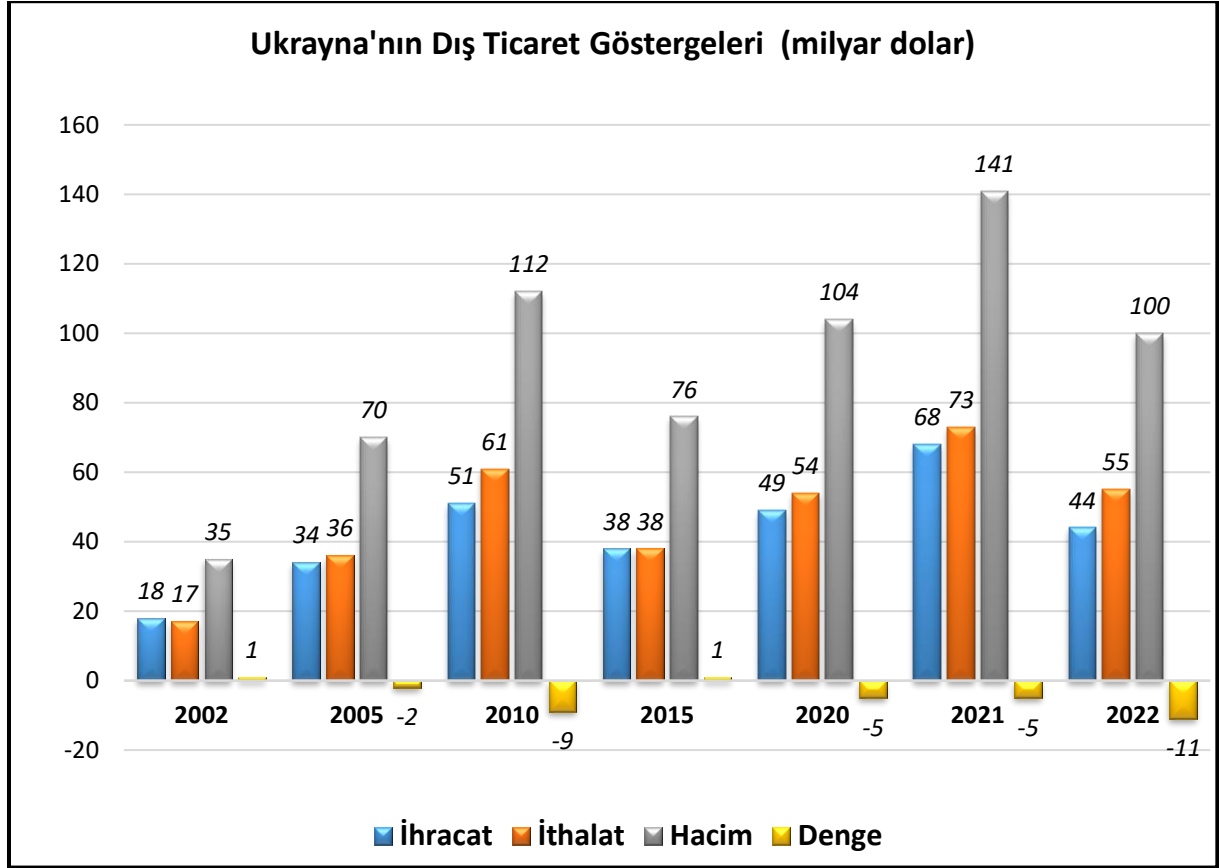
IMF verilerine göre GSYİH, 2020 yılında cari fiyatlara göre 156,4 milyar dolar, 2021'de 199,84 milyar dolar ve 2022'de 160,5 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. IMF tahminlerine göre GSYİH'nin 2023 yılında 173,41 milyar dolar olması beklenmektedir. Cari fiyatlarla 2020 yılında 3.778 ABD doları, 2021 yılında 4.874 ABD doları olan kişi başına düşen gelir, 2022 yılında 4.607 ABD dolarına gerilemiştir. IMF tahminlerine göre kişi başına düşen gelir, ülkenin nüfusunda ciddi bir azalış yaşanmasından dolayı, 2023 yılında 5.225 dolara yükselecektir.

2021 yılında %9,4 olan tüketici fiyatlarına göre yıllık ortalama enflasyon oranı 2022 yılında %20,2 olarak kaydedilmiştir. 2023 yılı için gerçekleşmesi beklenen yıllık enflasyon oranı %17,7'dir. Cari ödemeler dengesinin GSYİH'ye oranı 2021 yılında %1,6 oranında açık, 2022 yılında ise %5,0 oranında fazla vermiştir. IMF tahminlerine göre cari ödemeler dengesinin GSYİH'ye oranı, 2023 yılında %5,7 açık olarak gerçekleşecektir.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap

2022 yılı rakamları değerlendirildiğinde Ukrayna'nın toplam dış ticaret hacminin 99,7 milyar dolar olduğu görülmektedir. Buna göre Ukrayna'nın ihracatı 2022 yılında 44,4 milyar dolar, ithalatı ise 55,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ukrayna'nın ihracat yaptığı başlıca ülkeler şunlardır: Polonya (%15,1), Romanya (%8,8) ve Türkiye (%6,6).

Ülkenin 2022 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler: Mısır (%13,5), bitkisel yağlar (%12,4) ve demir cevheridir (%6,6).

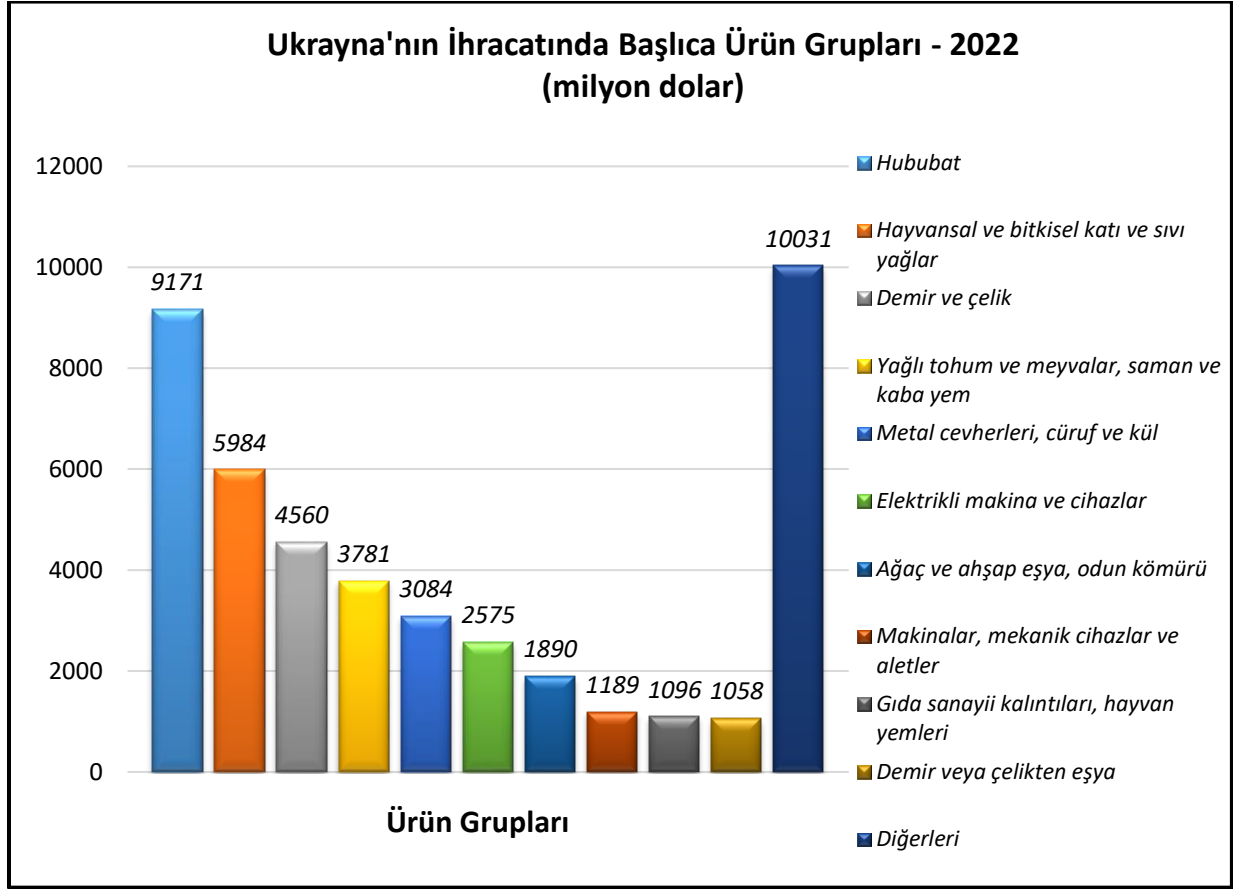
2022 yılında %24,2 oranında azalan ithalatta başlıca ülkeler arasında: Çin %15,7 ile ilk sırada, Polonya %9,9 ile 2. sırada, Almanya %8,3 ile 3. sırada ve Türkiye %6,1 ile 4. sırada yer almaktadır.

2022 yılında ithal ettiği başlıca ürünler ise: İşlenmiş petrol ürünleri (%15,7), otomobiller (%5,3) ve petrol gazlarıdır (%3,8).

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

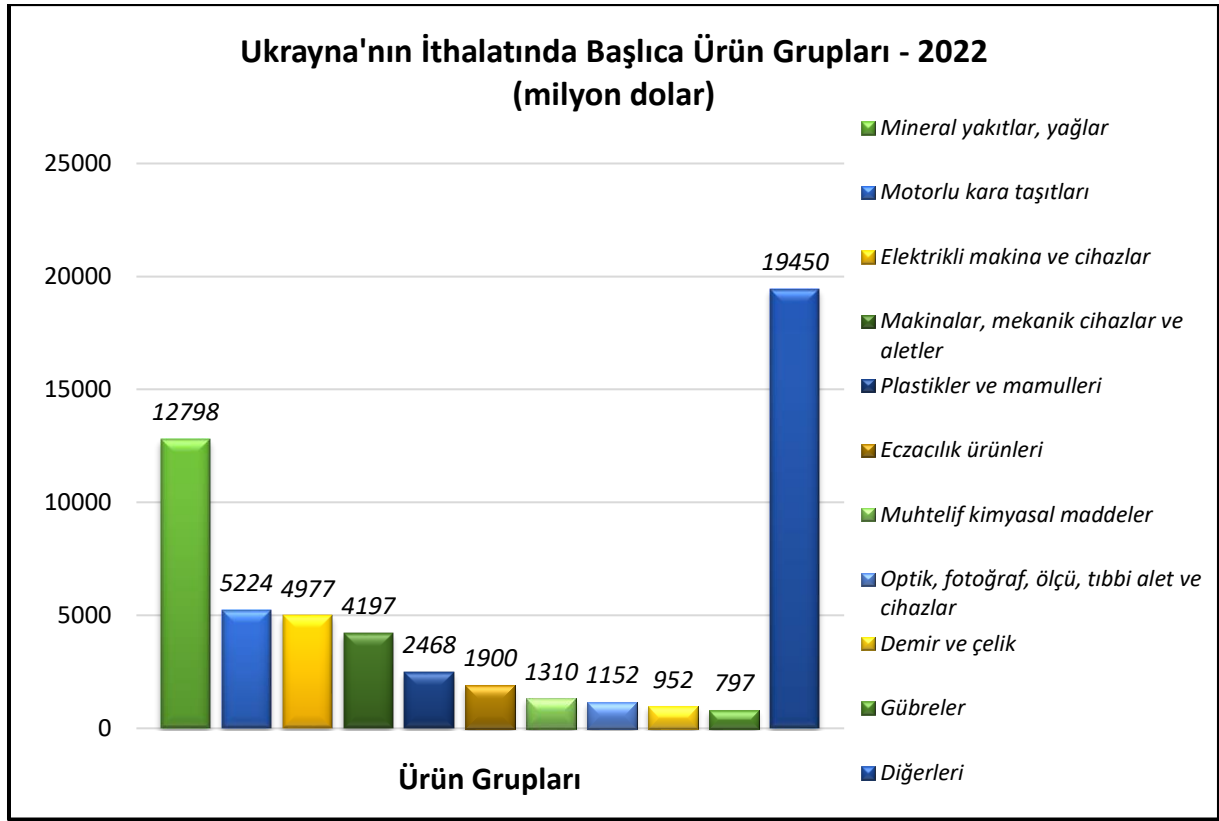
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

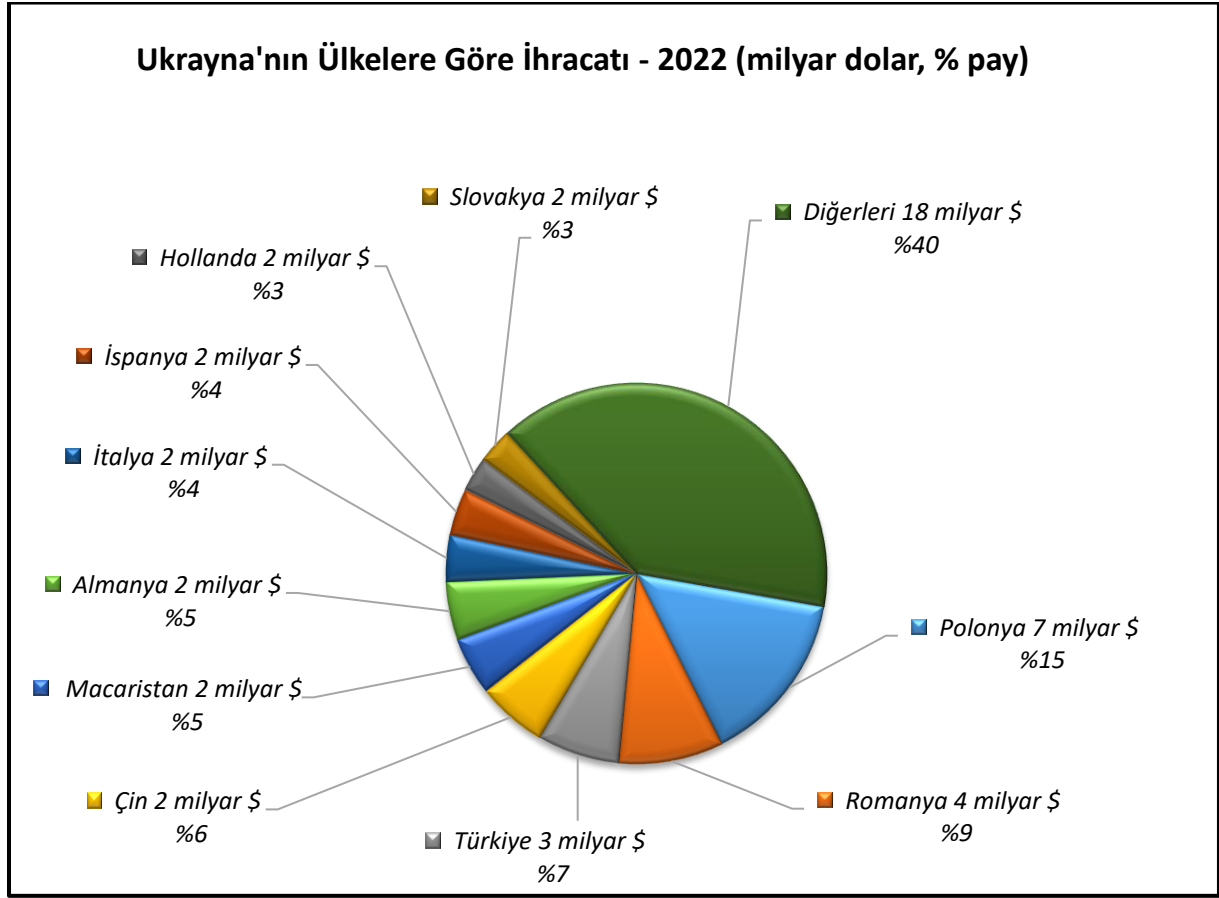

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

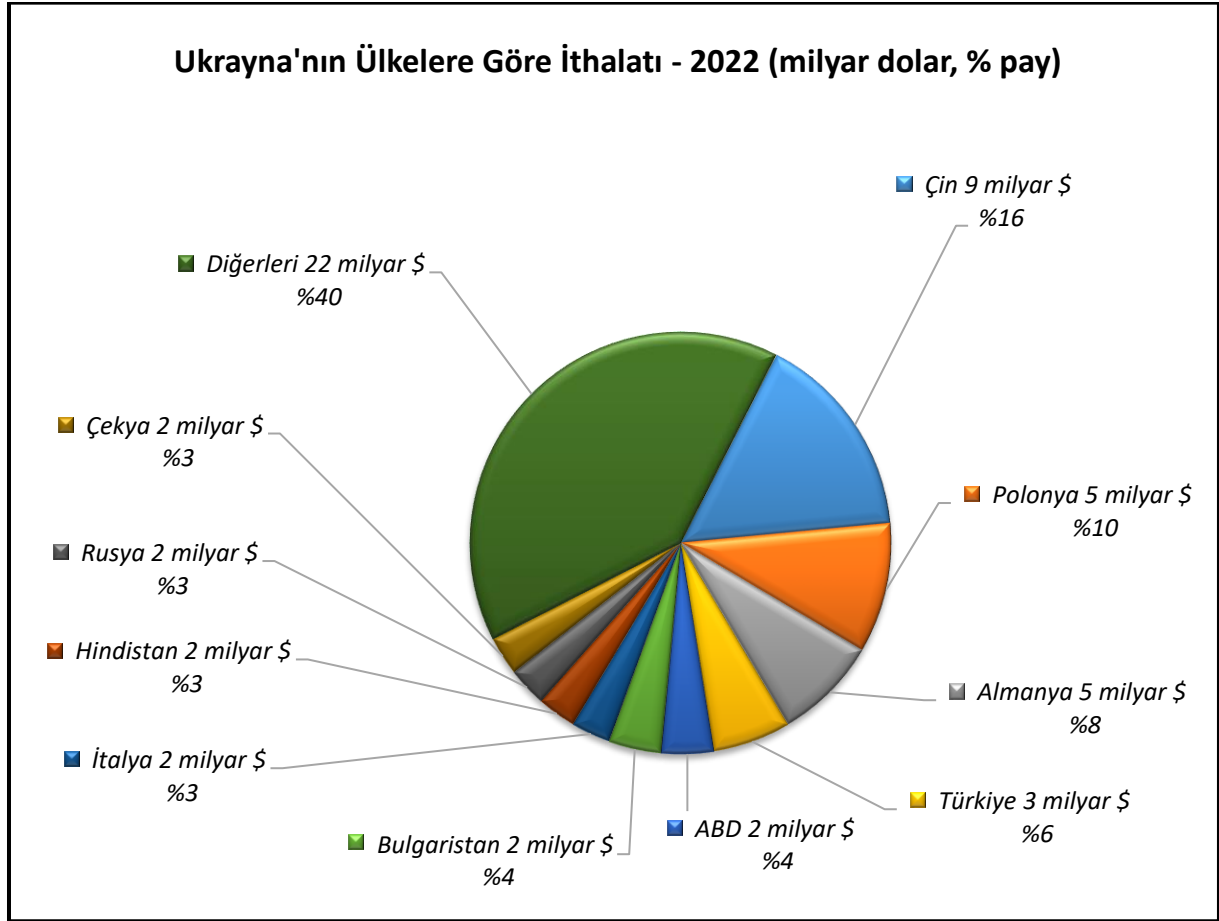
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

19 Mart 1996 tarihinde Ukrayna Parlamentosu, Yabancı Yatırımlar Kanunu'nu kabul etmiştir. Ukrayna kanunları uyarınca kurulan ve kuruluş sermayesinde yabancı yatırım payı en az %10 olan şirket ve yatırımlar “yabancı sermaye yatırımı” sayılmaktadır. Ukrayna'da ekonomik ve ticari faaliyetlerde bulunan yabancı yatırımcılar, Ukrayna Kanunlarında ve Ukrayna'nın uluslararası anlaşmalarında aksi belirtilmedikçe, Ukraynalı kişilerin sahip olduğu hak ve sorumluluklara sahiptir. (<https://investmentpolicy.unctad.org/investment-laws/laws/253/ukraine-law-on-the-regime-of-foreign-investments>)

Ukrayna'da yabancı sermaye yatırımları millileştirmeye tabi değildir. Devlet organları, tabii afet, kaza, salgın hastalık ve salgın hayvan hastalığı durumlarında tahliye tedbirlerinin alınması durumları haricinde yabancı yatırımları istisna edemez.

Ülke Dışından Gelen ve Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırımlar

	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	7 954	366	600	650	654	2 012	3 567
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	3,98	0,20	0,40	0,30	0,30	0,80	1,30
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	41 163	41 529	42 129	42 779	43 430	45 445	49 012
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-436	-34	-247	-200	-230	-240	-240
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	7 092	7 126	7 373	7 573	7 803	8 043	8 283

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: EIU

5. TÜRKİYE ile TİCARET

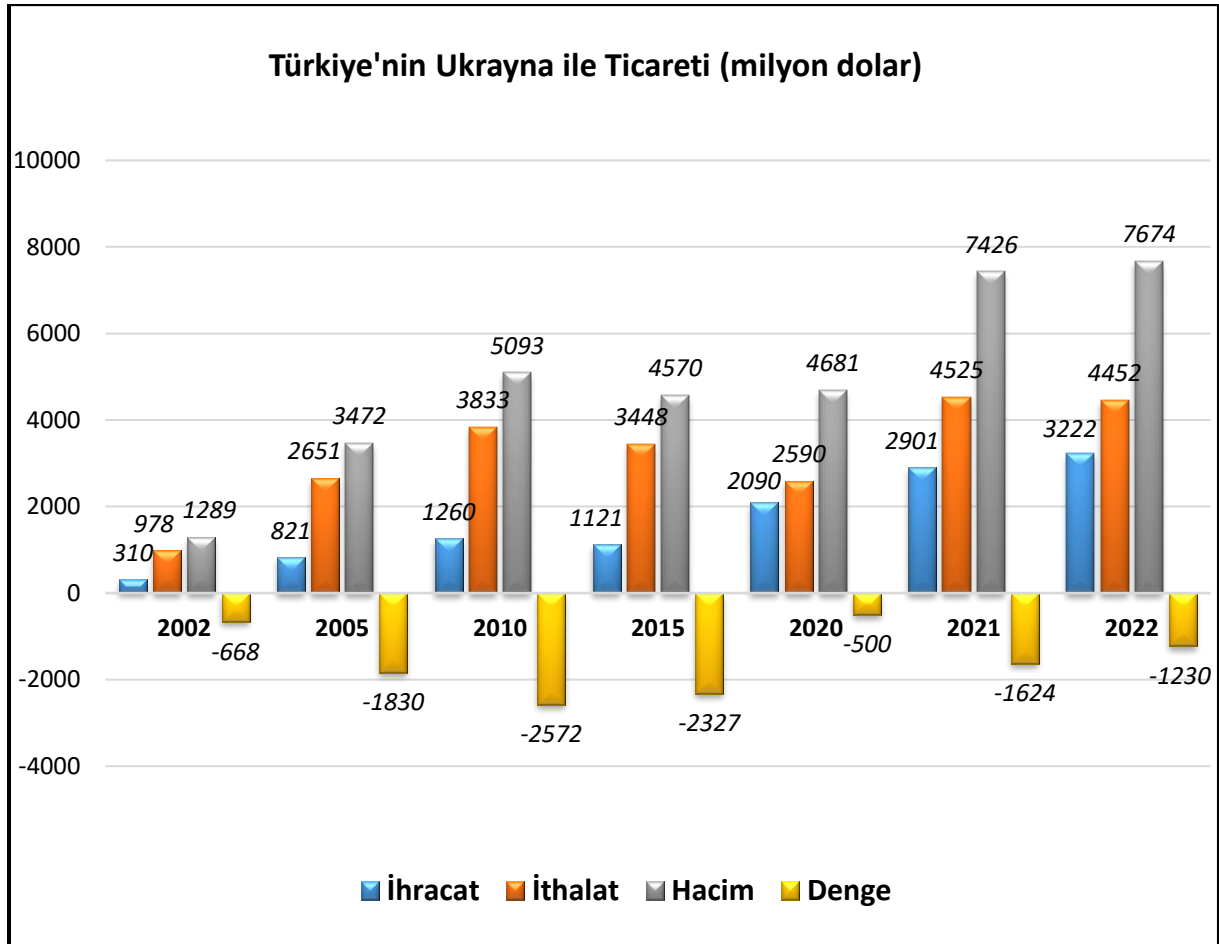
Genel Durum

2022 yılında Ukrayna'ya ihracatımız bir önceki yıla göre %11,1 artış göstermiş ve 3,2 milyar dolar olmuştur. 2022 yılında ülkeden ithalatımız ise bir önceki yıla göre %1,6 oranında azalarak 4,5 milyar dolar olmuştur.

Ülkemizin Ukrayna'ya ihracatındaki başlıca ürünler: İşlenmiş petrol ürünleri; jeneratörler, erkekler için takım elbise-cekete-pantolon olarak sıralanmaktadır.

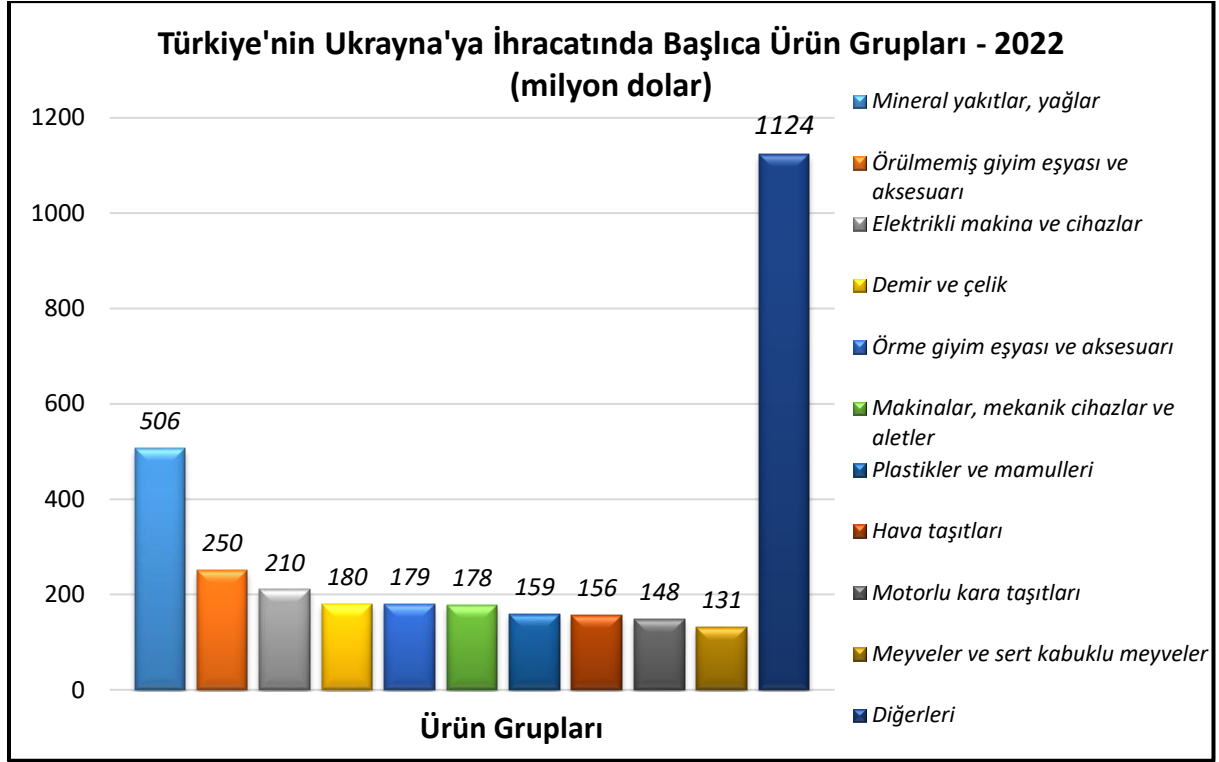
2022 yılı baz alındığında Ukrayna ile ticaretimizde ülkemizin 1,2 milyar dolar dış ticaret açığı verdiği gözlenmektedir.

Türkiye-Ukrayna Dış Ticareti

Kaynak: Trademap

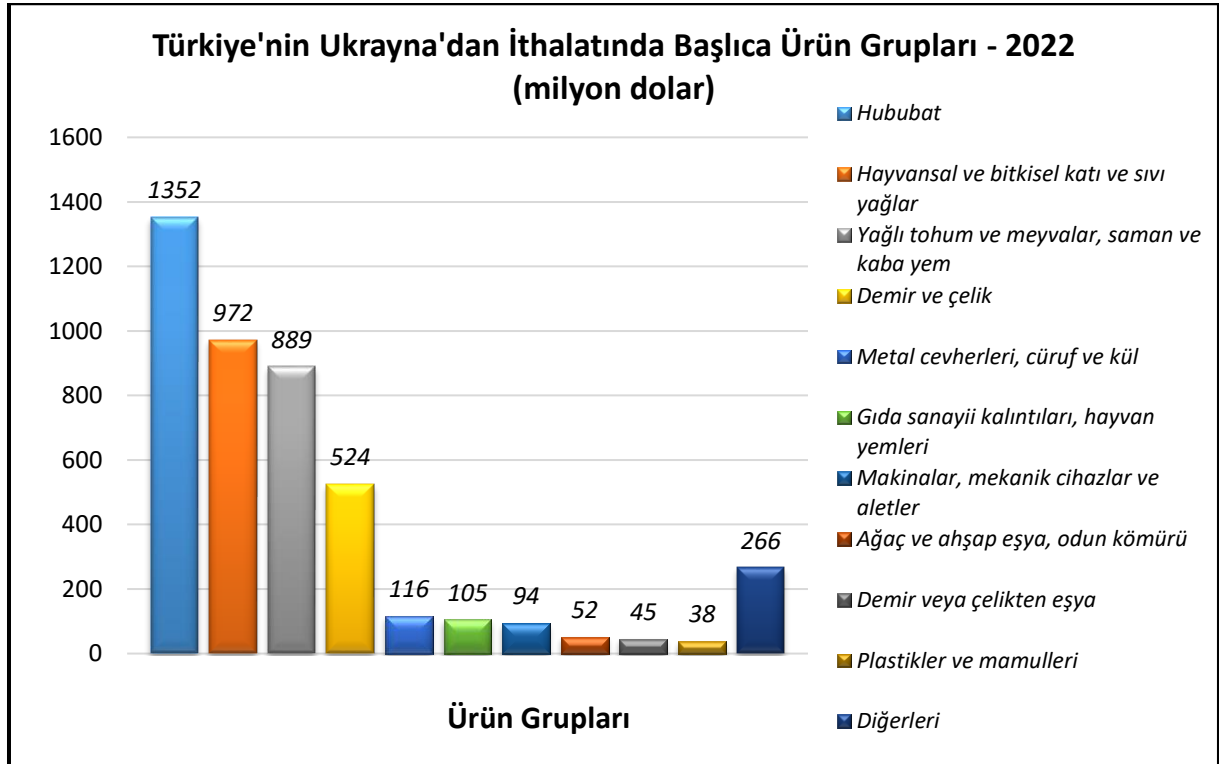
Türkiye'nin Ukrayna'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Ukrayna'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Ukrayna'nın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		49 191 564	68 072 095	44 443 214	100	-34,7
1005	Mısır	4 877 051	5 892 656	5 992 448	13,5	1,7
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	5 319 331	6 387 643	5 492 560	12,4	-14,0
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	4 239 318	6 899 810	2 913 579	6,6	-57,8
1001	Buğday ve mahlut	3 595 476	5 074 783	2 678 054	6,0	-47,2
1205	Rep veya kolza tohumları	1 007 019	1 690 866	1 551 024	3,5	-8,3
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	1 350 806	1 588 372	1 328 189	3,0	-16,4
1206	Ayçiçeği tohumu	65 158	39 186	1 263 155	2,8	3123,5
7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	2 750 328	4 093 091	1 191 279	2,7	-70,9
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	1 599 281	3 734 538	1 008 926	2,3	-73,0
1201	Soya fasulyesi	690 136	605 923	865 428	1,9	42,8
0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatları (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	554 842	716 316	858 856	1,9	19,9
2306	Bitkisel yağların üretiminden (23.04-05' hariç)arta kalan küspe ve katı atıklar	1 178 766	1 280 145	775 408	1,7	-39,4
7201	Dökme demir (pik demir) ve aynalı demir (kütle, külçe, blok veya diğer ilk şekillerde)	922 193	1 642 588	638 727	1,4	-61,1
7304	Demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz)	448 497	642 039	627 035	1,4	-2,3
2716	Elektrik enerjisi	280 830	256 941	589 179	1,3	129,3

Kaynak: Trademap, Ukrayna Verileri

EK-2: Ukrayna'nın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		54 335 684	72 842 535	55 224 068	100	-24,2
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	3 359 124	5 625 851	8 661 386	15,7	54,0
8703	Otomobiller	3 504 806	4 417 349	2 947 740	5,3	-33,3
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	2 024 972	4 352 484	2 112 120	3,8	-51,5
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1 969 408	2 181 011	1 550 702	2,8	-28,9
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	1 688 732	2 488 850	1 176 985	2,1	-52,7
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	1 109 783	1 338 911	1 015 578	1,8	-24,1
3808	Haşarat öldürücü, dezenfekte edici, zararlıları yok edici, sürgünleri önleyici, bitkilerin büyümesini düzenleyici ürünler	892 596	1 053 182	912 113	1,7	-13,4
8701	Traktörler	520 971	794 057	792 606	1,4	-0,2
8502	Jeneratörler	314 013	195 597	688 511	1,2	252
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	618 265	861 308	638 046	1,2	-25,9
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	498 347	603 766	457 188	0,8	-24,3
8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	414 492	550 460	421 206	0,8	-23,5
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	435 382	574 507	409 027	0,7	-28,8
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	503 894	631 347	404 739	0,7	-35,9
3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	610 225	971 633	401 910	0,7	-58,6

Kaynak: Trademap, Ukrayna Verileri

EK-3: Ukrayna'nın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		49 191 564	68 072 095	44 443 214	100	-34,7
1.	Polonya	3 272 676	5 227 396	6 694 964	15,1	28,1
2.	Romanya	1 080 954	1 543 445	3 904 664	8,8	153
3.	Türkiye	2 436 267	4 142 634	2 947 347	6,6	-28,9
4.	Çin	7 099 948	8 003 558	2 489 547	5,6	-68,9
5.	Macaristan	1 263 810	1 622 071	2 276 908	5,1	40,4
6.	Almanya	2 071 738	2 866 372	2 270 441	5,1	-20,8
7.	İtalya	1 930 110	3 471 151	1 653 712	3,7	-52,4
8.	İspanya	1 250 214	1 677 242	1 577 491	3,5	-5,9
9.	Hollanda	1 802 165	2 262 530	1 544 168	3,5	-31,8
10.	Slovakya	446 760	999 275	1 510 434	3,4	51,2
11.	Bulgaristan	511 503	835 271	1 427 093	3,2	70,9
12.	Çekya	826 278	1 414 528	1 254 210	2,8	-11,3
13.	Moldova	679 630	864 217	926 112	2,1	7,2
14.	ABD	987 826	1 615 694	892 774	2,0	-44,7
15.	Hindistan	1 972 095	2 494 436	892 684	2,0	-64,2

Kaynak: Trademap, Ukrayna Verileri

EK-4: Ukrayna'nın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		54 335 684	72 842 535	55 224 068	100	-24,2
1.	Çin	8 318 425	10 981 713	8 658 732	15,7	-21,2
2.	Polonya	4 140 884	4 962 489	5 486 777	9,9	10,6
3.	Almanya	5 339 587	6 284 269	4 561 237	8,3	-27,4
4.	Türkiye	2 418 810	3 260 264	3 359 738	6,1	3,1
5.	ABD	3 073 001	3 337 880	2 175 601	3,9	-34,8
6.	Bulgaristan	289 909	542 296	2 054 220	3,7	278,8
7.	İtalya	2 130 259	2 678 034	1 800 619	3,3	-32,8
8.	Hindistan	721 868	961 273	1 681 987	3,0	75,0
9.	Rusya	4 541 839	6 083 491	1 541 566	2,8	-74,7
10.	Çekya	961 721	1 480 803	1 538 378	2,8	3,9
11.	Romanya	682 435	796 434	1 503 336	2,7	88,8
12.	Beyaz Rusya	2 874 465	4 822 980	1 381 536	2,5	-71,4
13.	Litvanya	813 406	1 290 895	1 321 269	2,4	2,4
14.	Fransa	1 468 042	1 765 532	1 232 001	2,2	-30,2
15.	Hollanda	750 840	1 012 586	1 090 413	2,0	7,7

Kaynak: Trademap, Ukrayna Verileri

Ek-5: Türkiye'nin Ukrayna'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		2 090 410	2 900 955	3 222 328	100	11,1
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	217 231	348 683	499 363	15,5	43,2
8502	Jeneratörler	7 192	12 466	132 670	4,1	964,3
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	18 425	27 651	111 392	3,5	302,8
0805	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)	98 218	92 317	84 196	2,6	-8,8
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	54 131	103 275	72 719	2,3	-29,6
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	23 779	35 181	58 167	1,8	65,3
6211	Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri; diğer giyim eşyası	3 973	2 801	54 242	1,7	1836,5
0702	Domates (taze/soğutulmuş)	36 286	39 989	44 669	1,4	11,7
6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	3 665	5 742	43 227	1,3	652,8
1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	250	0	42 328	1,3	0
1006	Pirinç	6 029	1 739	41 116	1,3	2264,3
8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	15 219	19 953	41 003	1,3	105,5
1902	Makarnalar ve kuskus	6 678	7 195	35 500	1,1	393,4
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	14 361	31 772	32 692	1,0	2,9
8703	Otomobiller	45 710	40 568	32 368	1,0	-20,2

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Ek-6: Türkiye'nin Ukrayna'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		2 590 375	4 524 675	4 451 867	100	-1,6
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	68 142	58 647	970 454	21,8	1554,7
1001	Buğday ve mahlut	246 435	471 364	719 333	16,2	52,6
1005	Mısır	121 405	218 801	472 510	10,6	116
1201	Soya fasulyesi	278 543	180 598	420 992	9,5	133,1
1206	Ayçiçeği tohumu	23 202	41 321	416 146	9,3	907,1
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	329 598	925 672	204 121	4,6	-77,9
1003	Arpa	11 632	240 362	156 521	3,5	-34,9
7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	486 544	535 839	117 100	2,6	-78,1
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	82 560	269 428	103 484	2,3	-61,6
7201	Dökme demir (pik demir) ve aynalı demir (kütle, külçe, blok veya diğer ilk şekillerde)	85 704	166 823	84 889	1,9	-49,1
2306	Bitkisel yağların üretiminden (23.04-05' hariç)arta kalan küspe ve katı atıklar	88 127	87 234	61 464	1,4	-29,5
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmış külçeler	17 394	225 414	50 631	1,1	-77,5
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	4 073	0	50 230	1,1	0
1205	Rep veya kolza tohumları	3 874	0	45 966	1,0	0
7202	Ferro alyajlar	98 736	215 365	45 719	1,0	-78,8

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri